

DÜNYEVİLEŞEN İSLÂM ANLAYIŞIMIZ

Dünya, Rabbimizin mahlûkat için yarattığı bir yerdir. Yarattılmışlar içinde de özellikle insan için, onun imtihanını idrak etmesi yönünde oluşturulmuş geçici bir mekândır. Geçici olan ve içinde yaşayanların misafir mesabesinde kabul edildiği bir ortamda insanın dünyayla ilişkisini belli bir seviyede tutması elzem olmandır.

Dünya nimetleri içinde kendini kaybetme veya onları elde etme adına zamanını başka şeylere ayıramamaya dünyevileşme denmektedir. Bir başka açıdan, dünyanın geçici olan nimetleri, zevkleri ve güzellikleri karşısında insanın asıl amacını göz ardı etmesinin adını da dünyevileşme olarak ifade etmek gerekmektedir. Dünyevileşme, bir Müslümanın asıl amacına ulaşmak için vesile olan dünyayı amaç haline getirmektir.

Dünya nimetleri, mutlaka insana güzel gelmektedir. Güzel imkânlar içinde hayatını sürdürmek, istenilen bir şeydir. Allah Rasûlü'nün ifadesiyle, "Dünya, çekicidir, tatlıdır" (Müslim, Zikir, 99). Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de, "Dünya hayatı, ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme vesilesi ve çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir." (Hadid, 57/20) buyurmaktadır.

Hız. Peygamber döneminden itibaren günümüze kadar dünyevileşme, Müslümanlar için bir sorun olmaya devam etmiştir. Hız. Peygamber'in eşleri, annelerimiz, ganimetlerden dolayı sahabe hanımlarının taktıkları ziynetler artınca, benzerlerinin de kendilerinde olmasını istemişlerdi. Allah Rasûlü, böyle bir isteği kabul etmemişti. Hız. Ömer döneminden sonra fetihler artınca daha fazla ganimet malları Medine'ye gelmeye başlamıştı. Zenginleşen Müslümanlar arasında, İslâm'ı daha iyi nasıl yaşarım düşüncesinden ziyade, hayatın daha fazla tadını nasıl çıkarırım anlayışı yerleşmeye başlamıştı. Ebû Zer gibi zühd anlayışını benimseyen sahabiler bu duruma karşı çıksalar da Müslümanların dünyevileşme temayülünün önüne geçememiş hatta bizzat Hız. Osman (r.a.) tarafından Medine yakınlarında bir köyde yaşamasının daha doğru olacağı yönünde bir tavsiye bile almıştır. O günlerden başlayan dünyevileşme süreci bugünlere kadar gelmiştir. Görünen o ki, kıyamete kadar da devam edecektir.

İslâm, mal-mülk sahibi olmayı, zenginleşmeyi reddeden bir din değildir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de, "Dünyadan nasibini unutma" (Kasas, 28/77) buyrulmaktadır. Müslümanlar, zengin olurken, kazandıkları malların kendilerine hâkim olmasından ziyade, onları yöneten konumunda olmalıdır. Cennetle müjdelenen sahabilerin hayatları incelendiğinde, büyük çoğunluğun zengin olduğu tespit edilmektedir. Onlar, zenginliklerinin içinde kaybolmadan, ellerinde bulunan imkânları inandıkları dava uğrunda sarf edebilmeyi şiar edinmişlerdi.

Malumdur ki, ellerimizdeki mallar birer emanettir. Bugün elimizde olanlar yarın elimizden kayıp gidebilir. Bugün elimizdeki evler, arabalar kısacası bütün imkânlar dün ismini bilmediğimiz kişilerin. Bugün, bizim elimize geçti, yarın ise başkalarının olacaktır. Bu noktada, dünya nimetlerine karşı, herhangi bir imtihanındaki kişinin bulunduğu yere verdiği değer kadar önem atfedilmelidir. Mevlana'nın dünya konusunda güzel bir değerlendirmesi vardır. İnsan, hedefine giden bir gemi gibidir. Eğer içindekiler, amaca ulaşmak için vesile

olarak kullanılan denize dalmak isterlerse, denizin içinde boğulabilirler. Çünkü deniz sadece bir araçtır.

Bugün Müslümanlar dünyevileşme noktasında dünden daha da geride değillerdir. Hatta dünya nimetlerinin içine daha fazla nasıl girilebileceğinin farklı yollarını aramaktadırlar. Son dönemde imkânların artması neticesinde, ev, araba, kullandığımız aletler, giyim-kuşam vs. noktasında ihtiyaçlardan ziyade, başkalarına karşı üstünlük oluşturma yarışı gözlemlenmektedir. Evimiz, arabamız varken, daha iyisi neden olmasın diye faizli kerdiler çekip yenileme yollarını tutmaktayız. Allah herkese aynı imkânları vermemiştir. Bizler, içinde bulunduğumuz imkânlar çerçevesinde gitmezsek, daha fazlasına ulaşmada harama girme ihtimali kaçınılmaz bir sonuç olabilir. Hayat standardımızı yükseltelim derken, inanç boyutumuzdan, Allah'ın emirlerinden taviz vererek onu zayıflatmaya yönelmekteyiz. Dünyanın geçici zevklerini elde ederken, daha alt düzeyde bir İslâm anlayışıyla yetinmeye başlamaktayız.

Dünyevileşirken dinden taviz vermek, imani bir konu haline gelmektedir. Bir Müslümanın dini yaşantısının güçlü olup-olmamasında imanı önemli bir faktördür. Kişinin imanı güçlü ise, Allah'ın emirleri hayatında daha fazla makes bulacaktır. Değilse göz ardı edilecektir. Dünyevileşen bir Müslümanın hayatındaki değişimlerin yönetimi, artık heva ve hevesler olacaktır. Günün, zamanın ve modanın yeni oluşturduğu akımların etkisiyle bir o tarafa bir bu tarafa savrulacaktır. Zamanla, dinin, günlük hayattaki etkisi azalacaktır. Sonuçta, sadece, önemli gün ve gecelerde, ramazanlarda, herhangi bir ölüm anında ve başına bir sıkıntı geldiğinde hatırlanır bir İslâm anlayışıyla karşı karşıya kalacaktır.

Öncelikle kendi hayatımıza, sonra etrafımızdaki Müslüman kardeşlerimizin yaşamlarına bakıldığında, imkânların genişlemesinin İslâm'ı yaşamayla paralel hareket etmediği müşahede edilmektedir. Mesela, mali durumu düne nazaran daha üst seviyede olan bir Müslümanın yardım anlayışının bugün dünden daha iyi olmadığı görülecektir. Daha fazla para ve mala kavuşan bir Müslüman artık daha az yardım eder konuma gelmektedir. Elindeki imkânları, olmayanlarla paylaşma ameliyesinden uzaklaşma söz konusudur. Bu, dünyevileşmenin bir sonucudur. Paylaştığımız zaman, eldeki imkânların kaybolacağı yönündeki nefis ve şeytan dürtülerinin bir sonucudur. İnanç yönü zayıflayan bir Müslüman, artık meseleye bu açıdan bakmaktadır. Eğer inancı güçlü olsaydı, elindeki imkânları veren Rabbinin onları her an alabileceğini bilir ve o yönde hareket ederdi. Zekât anlayışımızda aynı değil midir? Elimizdeki malları ben kazandım, niçin başkasıyla paylaşayım, kendi hayat standardımı daha ileriye taşıyım daha iyi denilmiyor mu? Bu, inancı zayıflamış, dünyevileşen Müslüman fotoğrafından başka bir şey değildir.

İslâm coğrafyasının birçok yerinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Bir Müslümanın onların içinde bulunduğu halden bigâne kalması düşünülemez. Ancak, dünyevileşmiş isek, kardeşlerimize yardım etmek için elimizdeki imkânları seferber etme yerine sadece haberlerde izlemekle hatta onlar şunları şunları yapsalardı bu konumda olmazlardı diye tavsiyelerde bulunmayı tercih etmekteyiz. Bugün onların başına gelenin bir gün benim de başıma gelebilir diyebilmeli, daha da ötesi, o benim kardeşim, bizler Müslümanlar olarak bir vücudun azaları gibiyiz, ben ona yardım etmeliyim diyebilmeliyiz. Ancak bu ifadeleri

söylenen iman zayıf olursa, dilden dökülme ve hayata geçme işlevi olmayacaktır. Aksi halde ruhun derinliklerinde cılız bir şekilde gelen iman sesi vicdanlar tarafından duyulmayacaktır.

Müslüman, israf etmeksizin, kibirlenmeksizin ve dünyanın geçici olduğunu unutmaksızın imkânlardan faydalanmalıdır. Dünya nimetlerini elde edelim derken onun içinde kaybolmamalıdır. Unutmayalım ki, bu dünya geçicidir. Ölüm bunun en çarpıcı örneklerini her gün etrafımızdan giden insanlarla göstermiyor mu? Hayat standardımızı yükseltelim derken İslâmi anlayışımızı göz ardı etmeyelim. Kur'an'ı Kerîm'in ifadesiyle, "Hem dünya hem de ahiret mutluluğuna ulaşmayı arzu edelim".